

5.6.2018

EPV Tuulivoima Oy
Kirkkopuistikko 0
65100 VAASA

Asia

**YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN
SOVELTAMISTARVE, 110 kV voimajohto Maaningan
tuulivoimapuisto –
Jumisko**

HANKKEESTA VASTAAVA

EPV Tuulivoima Oy
Kirkkopuistikko 0
65100 VAASA

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeen kuvaus

EPV Tuulivoima Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Kuusamon Maaningan alueelle. Suunnitteilla on tässä suunnitteluvaiheessa rakentaa 54 tuulivoimalaa. Tuulivoimahankkeen tuottama koko sähköteho on 250 MW. Tuulienergialla tuotetun sähkön siirtämiseksi tuulipuistosta tulee rakentaa uusi 110 kilovoltin (kV) voimajohto alueverkkoon. Hakemuksessa todetaan myös, että tuulivoimahankkeen sähkönsiirto valtakunnan verkkoon on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV ilmajohtolla. Hakemuksen mukaan Kemijärven Jumiskon kautta liittyminen kantaverkkoon edellyttäisi uuden sähköverkon rakentamista enintään 75 km ja nykyisen verkon vahvistamista 39,5 km eli yhteensä verkon rakentamista 114,5 km.

Uusi Maaningan tuulivoimapuisto – Jumisko -voimajohto (45 km) on hankkeesta vastaavan mukaan uusi mahdollinen vaihtoehto sähkön siirtämiseen. Vaihtoehto sijoittuu Kuusamon, Posion ja Kemijärven maa-alueille. Hankkeeseen liittyy olevan 110 kV voimajohtoon uusiminen Jumiskosta Pirttikoskelle (39,5 km) nykyiseen johtokäytävään.

Kemijärven Jumiskossa on vesivoimalaitos, jonka tuottama sähkö (26 MW) siirretään nykyistä sähkönsiirtojohtoa pitkin Rovaniemen kantaverkon Pirttikosken sähköasemalle. Nykyisellä johdolla on noin 70 MW vapaata siirtokapasiteettia. EPV Tuulivoima on saanut ko. sähkönsiirtojohtoon omistavalta sähkönsiirtoyhtiöltä varmistuksen, että Maaningan tuulipuistosta voisi liittää Jumiskoon reilut 170 MW.

Pylväät ovat teräsrakenteisia harustettuja noin 18-23 metriä korkeita portaaliipylväitä. Voimajohto vaatii 26 metriä leveän johtoauekan ja sen molemmin puolin 10 metriä leveät reunavyöhykkeet, joissa puuston korkeus on rajoitettu. Kokonaisleveys uudella johtoreitillä on 46 metriä. Johtoalueen leveys saattaa vaihdella reitillä esim. tiestön ja mahdollisten

olemassa olevien johtokäytävien takia. Pylväitä on noin 200 – 250 metrin välein.

Kuvaus ympäristövaikutuksista

Posiolla tai Kemijärvellä ei ole yleis- tai asemakaavoja johtoreitillä. Itä-Lapin maakuntakaavassa johtoreitti sijoittuu maa- ja metsätalousalueelle (M) ja halkoo Suolijärvi-Karhujärvi maaseudun kehittämisen kohdealuetta sekä risteää moottorikelkkareitin kanssa.

Voimajohtoreitti sijoittuu harvaanasutulle, metsävoittoiselle, pääasiassa peitteiselle alueelle. Voimajohto sijoittuu asutuksen läheisyyteen Vääräjärven alueella sekä Isojärven lounaispuolella. Se on lähimmillään noin 300 metrin etäisyydellä rakennuksista. Puolen kilometrin etäisyydellä on yhteensä seitsemän asuin-, loma-, liike- tai yleistä rakennusta. Muutoin voimajohtoreitin läheisyydessä ei ole asutusta. Voimajohto risteää maantiet 947 ja 9451 ja paikallistien 19826.

Reitti ei ylitä järviä tai lampia, mutta se seuraa Jumiskonjokea noin 5 km, sivuaa Vääräjärveä sekä ylittää Köykenönjoen ja useita virta- ja pienvesiä. Reitin tuntumassa sijaitsee lähteitä. Lähin suojelualue on Riisitunturin kansallispuisto ja Natura 2000 -alue noin 1,1 km:n etäisyydellä. Lähimmät linnustokohteet sijaitsevat yli kuuden kilometrin etäisyydellä. Lähin tunnettu uhanalaisen lajin esiintymä on yli 150 metrin etäisyydellä johtoreitin keskilinjasta. Rakentamistoimenpiteitä ei tule luonnonsuojelullisista syistä tehdä tietyinä aikana tietyllä osaa reittiä.

Voimajohtoreitille tai sen läheisyyteen ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennetun ympäristön kohde – Kivelän rakennusryhmä Paloperän alueella – sijaitsee yli kahden kilometrin etäisyydellä reitistä. Reitille tai sen läheisyyteen ei sijoitu maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristön kohteita. Kaksi tunnettua muinaisjäännettä sijoittuu 250 – 500 metrin etäisyydelle johtoreitistä.

Voimajohtoreitti sijoittuu Tolvan (27 km) ja Hirvasniemen (18 km) paliskuntien alueille. Tolvan paliskunnassa alle 500 metrin etäisyydellä johtoreitistä on Kolvanvaaran erotusaita ja noin 1,5, km:n etäisyydellä Isolehdon erotusaita ja reitti sijoittuu kahdelle kevtälaidunalueelle (vasomisalue). Sallan paliskunnan puolella ovat Vieruskönkään erotusaita noin 800 metrin ja Jäkälämaan erotusaita noin kahden kilometrin päässä.

Hakemuksen mukaan suunniteltu voimajohto ei ole ristiriidassa alueen maankäytön suunnitelmien kanssa eikä hankkeella ole haitallisia vaikutuksia asutukseen. Hankkeella ei ole oleellisia vaikutuksia virkistykselle tai liikenteelle. Merkittävimmät muutokset kohdistuvat metsätalouteen ja jonkin verran porotalouteen. Voimajohto pylväineen ja avoin johtoalue voivat hankaloittaa porojen kasaamista erotusaitoihin ja hajoittaa tokkia. Voimajohto voi muuttaa luontaisia laidunkulkureittejä. Vasomialueet ovat erityisen herkkiä häiriöille. Johtoaukea poistuu metsätaloukseen soveltuvasta maa-alasta ja muuttuu metsäalueilla puuttomaksi. Voimajohdon rakentaminen pienentää vähäisessä määrin porolaitumien määrää ja pirstoo yhtenäisiä laidunalueita pienempiin osiin. Maataloudelle hankkeella ei ole vaikutuksia, koska voimajohto ei sijoitu maatalousalueille.

Voimajohdon rakentamisesta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaille luonnonympäristön kohteille. Vaikutuksia paikallisella tasolla ei voida arvioida riittävän tiedon puuttuessa. Näin ollen hankkeella voi olla paikallisia vaikutuksia luonnonympäristön erityiskohteille, kuten uhanalaiset luontotyypit. Pääsääntöisesti johtoreitti sijoittuu tavanomaiselle metsätalousmaalle sekä ojitetuille suoalueille. Näillä alueilla hankkeen vaikutukset ovat vähäiset.

Voimajohto muodostaa maisemaan uuden avoimen maastokäytävän. Voimajohdon maisemalliset vaikutukset ovat havaittavissa lähinnä teiden ja vesistöjen ylityksissä sekä johtoukeilta maisemaa tarkasteltaessa. Voimajohtoreitti ei muuta merkittävästi lähialueiden asukkaiden jokapäiväistä elinympäristöä ja muutokset maisemassa ovat havaittavissa lähinnä metsäalueilla retkeiltäessä. Korkeammilta vaaroilta uusi avoin maastokäytävä voi olla paikoin havaittavissa.

Esitys haittojen välttämisestä tai ehkäisemisestä

Hakemuksessa on esitetty seuraavia vaikutusten lieventämistoimia: Rakentamistoimenpiteitä ei tehdä tietyllä alueella 15.2.- 31.7. aikana. Pylvässuunnittelulla tulee huomioida virtavedet ja lähteet siten, ettei virtausolosuhteita ja pohjan morfologiaa muuteta ja että etäisyys lähteisiin on riittävä. Voimajohtoreitin tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota pylvässijoitteluun ja pyrkiä sijoittamaan voimajohto siten, ettei se nouse merkittävästi esille maisemasta.

ASIAN KÄSITTELY

YVA-menettely

Maaningan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyssä tarkasteltiin kahta vaihtoehtoista voimajohtoreittiä, Posiolle ja Rukalle. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut 14.3.2017 yhteysviranomaisen YVA-selostuslausunnon, jossa todetaan, että sähkönsiirtovaihtoehtoista VE Posio ei näytä toteuttamiskelpoiselta jatkosuunnitteluun. Vaihtoehdot VEA (Jumisko) ja VE B (Pirttikoski) on jätetty pois YVA-menettelystä YVA-ohjelmavaiheen jälkeen.

Sähkön siirtäminen tuulivoimaloiden alueelta kantaverkkoon

Caruna on ilmoittanut hankkeesta vastaavalle syksyllä 2017, että yli 200 MW:n liityntäteho Posion Aholan sähköasemalle edellyttää nykyisen verkon vahvistamistarvetta välillä Posion Ahola –Posion asema (9,5 km) ja välillä Posion asema – Rovaniemen Pirttikosken asema (51 km). EPV Tuulivoiman mukaan tämä tarkoittaa käytännössä uutta 110 kV sähkönsiirtojohtoa 60,5 km. Jos koko Maaningan tuulipuiston teho liitettäisiin Viipusjärvelle, tulisi Carunan vahvistaa verkkoaan Kuusamon Viipusjärveltä Rovaniemen Pirttikoskelle. Hankkeesta vastaava on todennut, että liittyminen kantaverkkoon Posion Aholan kautta edellyttäisi uuden sähkönsiirtoverkon rakentamista enintään 123-128 km ja Kemijärven Jumiskon kautta enintään 75 km.

Hakemus

EPV Tuulivoima Oy on on pyytänyt 11.1.2018 Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kannanottoa tuleeko Kuusamon Maaningan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtojohtoon suunnitelman muutokseen soveltaa YVA-lain 3 §:n mukaista tapauskohtaista YVA-menettelyä.

Toimivaltainen viranomainen

Suunnitteilla oleva Jumiskon voimajohto sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskusten toimialueelle. Ympäristöministeriö on määrännyt 5.2.2018 Lapin ELY-keskuksen tekemään päätöksen.

Asianomaisten viranomaisten kuuleminen

ELY-keskus on ennen päätöksentekoa pyytänyt YVA-lain 13.1 §:n mukaisesti lausuntoa 7.2.2018 Posion kunnalta, Kuusamon, Kemijärven ja Rovaniemen kaupungeilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Lapin liitolta, Metsähallitukselta, Museovirastolta, Lapin maakuntamuseolta ja Fingrid Oy:ltä. Lausunnon antoivat seuraavat tahot:

Lausunnot

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toimii yhteysviranomaisena Maaningan tuulivoimahankkeessa. Saadun selvityksen mukaan tuulivoimaloita olisi nykyisessä hankkeessa 54. ELY-keskus on tutustunut seuraaviin hankkeen asiakirjoihin: EPV Tuulivoiman kirje (11.1.2018), Maaningan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtovaihtoehtojen reittitarkistus YVA-menettelyn aikana ja sen jälkeen (11.1.2018) sekä Maaninkavaaran tuulivoimapuisto - Jumisko 110 kV voimajohtoon ympäristöselvitys (19.12.2017). Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että hankkeesta ei ole odotettavissa sellaisia vaikutuksia Pohjois-Pohjanmaan alueelle, joiden perusteella YVA-menettely olisi tarpeen.

Posion kunta edellyttää YVA-menettelyä uuden sähkönsiirron vaihtoehtoon (Jumisko) myötä.

Kemijärven kaupunki esittää lausunnossaan, että YVA-menettely ei ole tarpeen Maaninkavaaran tuulivoimapuisto - Jumisko 110 kilovoltin voimajohtoon osalta.

Kuusamon kaupunki

Siirtolinja kulkee Kuusamon kaupungin puolella vain noin 2 km, mutta siirtolinja kokonaisuudessaan on olennainen tuulipuiston toteuttamisen kannalta. Mahdolliset ympäristövaikutukset kohdistuvat suurimmalta osalta Kuusamon ulkopuolelle, mutta niillä voi olla välillisiä vaikutuksia myös Kuusamon kunnan alueen luontoarvoihin (esim. eliölajien paikallisten esiintymien elinvoimaisuuteen). Johtoreitillä tulee tehdä vähintään ympäristöselvityksessä tarpeelliseksi mainitut maastoinventoinnit (mm. ojittamattomat suoalueet sekä lehtomaiset ja puustoltaan iäkkäät kuviot, lähteet, tarkentavat arkeologiset selvitykset)

ennen päätöksen tekemistä YVA-menettelyn tarpeesta, koska ilman niitä Lapin ELY-keskuksella ei ole mahdollisuutta arvioida, voiko hankkeesta aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Maastoinventointien tulosten perusteella hankkeesta vastaavalla olisi edellytykset esittää toimenpiteitä hankkeen merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttämiseksi tai ehkäisemiseksi 235/2018 YVA-lain 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla, mikäli niiden syntyminen olisi oletettavaa. EPV Tuulivoima Oy ei harkintapyyntönsä esitä tällaisia toimenpiteitä, lukuun ottamatta ympäristöselvityksessä mainittua mahdollisuutta sijoitella pylväät ja voimajohto siten, että niistä aiheutuva maisemahaitta olisi mahdollisimman vähäinen.

Lapin liitto

Voimajohto rakennetaan lähes koko matkalta uuteen maastokäytävään. Voimajohto päättyy Jumiskon vesivoimalaitoksen sähköasemalle, jossa voimajohto liitetään alueverkkoon. Voimajohtoreitin läheisyydessä ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat yli 300 metrin läheisyydessä.

Lapin maakunnan alueella johtoreitti sijoittuu 25.11.2004 lainvoiman saaneen Itä-Lapin maakuntakaavan alueelle. Maakuntakaavassa johtoreitti sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4514). Voimajohtoreitti halkoo maakuntakaavassa osoitettua maaseudun kehittämisen kohdealuetta Suolijärvi - Karhujärvi (mk 8006). Johtoreitti risteää moottorikelkkailureitin kanssa.

Lapin liiton hallitus hyväksyi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksen 28.11.2016 ja lähetti sen Naturasta poikkeamisen vuoksi ympäristöministeriöön valmisteltavaksi valtioneuvoston käsittelyyn. Maakuntakaavaa ei voida hyväksyä ennen kuin valtioneuvosto on tehnyt päätöksen Naturasta poikkeamiseen liittyen.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa johtoreitti sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4514). Voimajohtoreitti halkoo maaseudun kehittämisen kohdealueen Suolijärvi - Karhujärvi (mk 8006). Johtoreitin läheisyydessä on poronhoidon kannalta erityisen tärkeät alueet/kohteet Kolvanvaaran erotusaita (ph 5641) ja Vieruskönkään erotusaita (ph 5738). Johtoreitin pohjoispuolelle sijoittuu kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde Kivelän rakennusryhmä (maV 4618), joka sijaitsee kuitenkin yli kahden kilometrin etäisyydellä voimajohtoreitistä. Suunniteltu voimajohtoreitti päättyy energiahuollon kohteeseen Jumiskon voimalaitos (EN 2322).

Maakuntakaavoissa on annettu koko maakuntakaava-aluetta koskevia määräyksiä muun muassa arvokkaiden luonnonympäristöjen ja maisema-alueiden huomioimisesta sekä porotalouden ja muiden luontaiselinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaamisesta.

Lapin liiton näkemyksen mukaan voimajohtoon koon ja luonteen vuoksi hankkeessa ei ole tarpeen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tärkeä kiinnittää

huomiota poronhoitoon ja maisemaan kohdistuviin vaikutuksiin sekä pyrittävä lieventämään haitallisia vaikutuksia.

Museovirasto

Museovirasto antaa lausunnon sekä arkeologisen kulttuuriperinnön että rakennetun ympäristön ja maiseman osalta.

Voimajohtoreitti sijoittuu harvaanasutulle, metsävoittoiselle alueelle eikä kulje merkittävien kulttuuriympäristöjen tai maisema-alueiden välittömässä läheisyydessä. Johtoreitin etäisyys Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa (28.11.2016) huomioituun Paloperän maakunnallisesti merkittävään maisema-alueeseen on vähimmillään noin 0,6 km. Valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009) ”Kivelän rakennusryhmä” etäisyys on noin 2 km. Johdon toteuttamisen vaikutus näihin ei ole merkittävä. Seudulla sijaitsee myös muita kuin maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuja rakennettuja kulttuuriympäristöjä. Näitä on kartoitettu mm. Lapin ympäristökeskuksen hallinnoiman vuosina 2004–2008 toteutetun ”Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi” -hankkeen inventoinnissa (LKYT). Johtoreitin etäisyys lähimpään LKYT-hankkeessa huomioituun kohteeseen on noin 0,6 km. Johdolla ei ole merkittävää vaikutusta myöskään LKYT-hankkeessa inventoituihin kohteisiin.

Voimajohtoreitille ei sijoitu tunnettuja muinaisjäännöskohteita ja kaksi tunnettua muinaisjäännöstä sijoittuvat 250–500 m:n etäisyydelle voimajohtoreitistä (kohteet Sääskimaa, muinaisjäännösrekisterin kohdetunnus 1000029330 sekä Muljus, 1000029324). Tieto niistä perustuu Kemijärven kulttuuriperintöinventointiin vuonna 2014 (Metsähallituksen KMO-inventointi), kuten myös Niskajängän kulttuuriperintökohde Muljuksen kohteen lähialueella. Suunniteltu linjaus on kuitenkin käytännössä kokonaan inventoimatta arkeologisten kohteiden osalta.

Aineiston perusteella sähkönsiirtojohtolla ei ole rakennettuun kulttuuriympäristöön tai maisemaan sellaisia vaikutuksia, joiden vuoksi YVA-menettelyn soveltaminen olisi tarpeellista. Myöskään muinaisjäännösten suojelun näkökulmasta hanke ei edellytä YVA-menettelyä. Linjauksen selvittäminen arkeologisella inventoinnin avulla on kuitenkin välttämätön, mikä myös todetaan tehdyssä ympäristöselvityksessä.

Metsähallitus

Osa Metsähallituksen lausunnosta on salassa pidettävää julkisuuslain 24 § 1 momentin kohdan 14) mukaisesti.

Suunnitellusta Jumiskon voimajohdosta noin 40 % sijoittuu valtion maalle. Voimajohdon alueella olevat valtion maat ovat metsätalouskäytössä ja niitä hallinnoi Metsähallitus. Hankealueella ei sijaitse suojelualueita tai suojeluun varattuja kohteita.

Sähkönsiirtojohtoon linjaus

Suunniteltu sähkönsiirtojohtojon linjaus kulkee Kemijärven alueella pitkän matkaa läpi metsätaloustaloudessa olevan valtionmaan kiinteistön. Linjaus kulkee suurelta osin valtionmaan puolella lähellä yksityismaan kiinteistörajaa. Esitetty linjaus pirstoo tarpeettomasti valtionmaan kiinteistöä ja puuntuotannollisesti hyviä metsämaakuvioita, mikä tulisi haittaamaan alueella harjoitettavaa metsätaloutta kohtuuttomasti. Siirtojohto tulee sijoittaa pääsääntöisesti valtionmaan ja yksityismaan kiinteistörajalle, mihin karttatarkastelun perusteella on hyvät mahdollisuudet (liitteenä Metsähallituksen esitys linjauksen muuttamiseksi). Vastaavalla tavalla on jo tehty siirtojohtojon linjauksessa etelämpänä Vääräjäjärven seudulla. Edellä mainitusta periaatteesta voidaan poiketa Kuohusuonvaaran kohdalla luonnonsuojelullisista syistä (ks. lausunnon kohta ”Uhanalaiset- ja direktiivilajit”).

Metsätalousalueella on myös muun maankäytön ja monimuotoisuuden näkökulmasta erityiskohteita, jotka tulee ottaa huomioon linjauksessa. Esitetty linjaus kulkee muun muassa Luonnonvarakeskuksen pitkäaikaisen metsäntutkimuskoealueen läpi ja myös tästä syystä suunniteltu sähkönsiirtojohtojon linjaus ei ole mahdollinen.

YVA-menettelyn soveltamisen tarve

Metsähallitus näkee, että Jumiskon voimajohtojon osalta YVA-menettelyn soveltaminen ei ole välttämätöntä, mikäli tässä lausunnossa todetut seikat otetaan huomioon johtolinjaa suunniteltaessa. Voimajohtolinjan lopullisen sijainnin tulee myös perustua riittäviin maastossa tehtyihin luontoselvityksiin. Jumiskon voimajohtoa koskevassa ympäristöselvityksessä todetaan, että voimajohtoreitillä voi sijaita uhanalaisia luontotyyppiejä (muun muassa lähteiköt ja luonnontilaiset purot) tai lajeja, jotka tulee selvittää myöhemmin maastotutkimuksissa. Myös hankkeen maisemavaikutukset on syytä selvittää huolella.

Voimajohtolinjan jatkosuunnittelussa tulee huomioida Metsähallituksen esitys linjauksen muuttamiseksi tietyiltä osin Kemijärven alueen valtion mailla. Linjauksen muuttaminen on tarpeen metsätalouden maankäytön toimivuuden ja alueelle kohdistuvan tutkimuskäytön vuoksi, ja se tukee myös lajiston suojelua.

Asianosaisen kuuleminen

Hankkeesta vastaavaa on kuultu ennen päätöksentekoa. Hankkeesta vastaava on ilmoittanut ottavansa huomioon johtoreittiehdotuksen metsäntutkimusalueen osalta ja selvittävänsä sen toteuttamismahdollisuuksia. Uhanalaiset eliölajit huomioidaan pylvässuunnittelussa ja työkaluiden käytössä siten, ettei niille aiheuteta merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Reittiä ei sijoiteta lähemmäksi tärkeitä erotusaitoja tai maisemaprofiililtaan korkeille alueille.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Päätös Lapin ELY-keskus päättää, että Kuusamon Maaningan tuulivoimahankkeen uuteen 110 kilovoltin voimajohtoon Maaninka - Jumisko sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa

Hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin hankeluettelon mukaiseen muutokseen sovelletaan yksittäistapauksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, jos se todennäköisesti aiheuttaa YVA-lain liitteessä 1. mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia laadultaan, laajuudeltaan tai eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen. Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä sovelletaan sähkönsiirrossa aina vähintään 220 kV maanpäällisiin voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 km.

Hanke

Lapin ELY-keskus toteaa, että EPV Tuulivoiman hanke on Maaningan tuulivoimaloiden alueelta Jumiskon voimalaitokselle sijoittuva 110 kV:n voimajohto, jossa uutta johtoa on 45 km. Sähkön siirtäminen Maaningan tuulivoimaloiden alueelta kantaverkkoon Jumiskon kautta edellyttää nykyisen Jumisko – Pirttikoski 110 kV voimajohdon uusimista samaan johtokäytävään 39,5 kilometriä. Uusittavan johdon omistaa EPV Tuotantoverkot. Jumisko-Petäsjäskoski -voimajohtoyhteyden vahvistaminen edellyttää lisäksi 30 km uutta 110 kV voimajohtoa Maaningan tuulivoimaloiden alueelta kaakkoon Kuusamon Viipusjärvelle. Maaningan tuulivoimahanke edellyttää siten sekä Jumiskon suunnan voimajohtoa – siirto 170 MW – että Viipusjärven voimajohtoa –siirto 80 MW, tuulivoimalla tuotetun sähkön siirtämiseksi. Tuotetun sähkön siirtotarve on 250 MW.

Viipusjärven osuus on ollut mukana sähkönsiirron vaihtoehtona Maaningan tuulivoimahankeeseen YVA-menettelyssä. Lapin ELY-keskus katsoo, että YVA-menettelyssä ei ole arvioitu molempien voimajohtojen yhteisvaikutuksia, vaikka pelkästään toinen voimajohto ei ole riittävän siirtokykyinen ja toteuttamiskelpoinen.

ELY-keskus toteaa, että hanke on osa Maaningan tuulivoimahankeita. Maaningan tuulivoimaloiden alueella tuotettava sähkö edellyttää sähkön siirtoa kantaverkkoon. Maaningan tuulivoimahankeeseen YVA-menettelyssä Jumiskon ja Pirttikosken sähkönsiirtovaihtoehdot on jätetty pois YVA-ohjelmavaiheen jälkeen. YVA-selostuksen mukaan ne on karsittu pois. YVA-selostuksessa (20.10.2017) ei ole esitetty perusteita ratkaisulle. Nyt esitetyssä hankkeen muutoksessa Jumiskon ja Pirttikosken vaihtoehtojen poisjättämisen perusteeksi hankkeesta vastaava esittää Pirttikosken pitkän matkan (68 km) ja sen vuoksi aiheutuvat suuremmat ympäristövaikutukset sekä Jumiskon pumppaamon verkon (70 kV) siirtokyvyn alhaisuuden. YVA-selostuksessa Rukan Viipusjärven ja Posion 110 kV voimajohdot eli sähkönsiirtovaihtoehdot ovat olleet vaihtoehtoiset. Alueverkkoyhtiö Carunan YVA-selostukseen antaman lausunnon (13.1.2017) mukaan vaihtoehto Rukan suurin liittymisteho ilman nykyisen 110 kV sähköverkon vahvistusta (Säynäjävaara-Viipusjärvi) olisi noin 80-90 MW. Liittymistehoa voitaisiin nostaa voimajohdon uusimisella yli 100 MW:iin. Jos koko Maaningan tuulipuiston teho liitettäisiin Viipusjärvelle, tulisi Carunan vahvistaa verkkoaan Kuusamon Viipusjärveltä Rovaniemen

Pirttikoskelle. Lapin ELY-keskus katsoo, että sähkönsiirron kokonaisuutta ei ole selvitetty, koska koko 250 MW:n tuotannon siirto ei olisi mahdollista ilman nyt esitettyä hankkeen muutosta.

Hankkeen todennäköiset merkittävät ympäristövaikutukset

Kuusamon Maaningan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa vaikutuksista poronhoitoon on todettu, että se aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia molemmissa vaihtoehtoissa VE1 (enintään 61 tuulivoimalaa, kokonaisteho 183 – 366 MW) ja VE2 (enintään 45 tuulivoimalaa, 135 – 270 MW). YVA-selostuksessa sähkönsiirron vaihtoehdot (VE Ruka ja VE Posio) on arvioitu vaihtoehtoisina. Tuulivoimaloiden alue sijoittuu kokonaan Tolvan paliskuntaan ja VE Ruka pääosin eli 22 km Tolvan paliskunnan alueelle. Jumiskon voimajohto sijoittuu noin 25 kilometriä Tolvan paliskuntaan. Jumiskon voimajohto sijoittuu usean Tolvan paliskunnan erotusaidan läheisyyteen. Yleensä voimajohto haittaa porojen kuljettamista erotusaitaan sekä aiheuttaa muutoksia porolaitumiin ja porojen laiduntamiseen. Myös toteutettava Maaningan tuulipuisto muuttaa porojen liikkumista ja laidunalueiden, mukaan lukien vasoma-alueiden, käyttöä sekä aiheuttaa haittaa poronhoidolle. Tuulivoimahankkeesta ei ole tehty viranomaispäätöksiä, joissa olisi lyödetty ratkaisu ja todettu, ettei hanke aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia poronhoidolle. Lapin ELY-keskus katsoo, että Maaninka – Jumisko -voimajohto lisää todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia Tolvan paliskunnan poronhoitoon.

ELY-keskus toteaa, että 110 kV:n voimajohto eroaa 220 kV:n voimajohdosta jännitteen eli pienemmän sähkön siirtokyvyn lisäksi fyysisesti siten, että maankäyttötarve johtoalueelle on noin kymmenen metriä kapeampi ja normaalipylväillä pylväät ovat vähintään noin kahdesta seitsemään metriä matalampia. Uuden 110 kV voimajohdon (Maaninka – Jumisko) pituus on 45 km. Voimajohdon pituus on 30 km pidempi kuin YVA-menettelyä edellyttävissä hankkeissa. Lapin ELY-keskus katsoo, että vaikka johtoaukea on kapeampi kuin 220 kV voimajohdoissa, hanke muuttaa maankäyttöä ja vaikuttaa luontoon huomattavasti laajemmalla alueella kuin suoraan lain nojalla YVA-menettelyä edellyttävissä voimajohdoissa.

Voimajohtoalueella ei ole tehty maastoinventointia. Etenkin Metsähallituksen lausunnosta ilmenee, että voimajohtoreitin metsäalueella on useassa kohdassa erityisiä arvoja. Reitillä voi mm. olla rauhoitettu, erityisesti suojeltu ja kiireellisesti suojeltavaksi luokiteltu laji, jonka elinolosuhteiden heikentäminen on luonnonsuojelulain mukaan kielletty. Hankkeesta vastaavan vastaus, että lajille ei aiheuteta merkittäviä haitallisia vaikutuksia, on riittämätön lajin suojelulle. Lapin ELY-keskus katsoo, että ottaen huomioon voimajohtoreitin pituus ja jo ilman maastokatselmusta todetut arvot, hanke todennäköisesti aiheuttaa hankeluettelon hankkeisiin verrattavia merkittäviä vaikutuksia.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan hankeluettelon voimajohdon vaikutuksiin

rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arvioinnin lopputulokseen on vaikuttanut etenkin hankkeen ominaisuuksista sen koko, sijainnista sen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyys ja siinä erityisesti nykyinen maankäyttö poronhoitoon ja luonnon monimuotoisuus.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeesta vastaava ei ole osoittanut sellaisia merkittävien haitallisten ympäristövaikutusten välttämisen tai ehkäisymistä, että arviointimenettelyn aiheuttavat vaikutukset poistuisivat.

Sovelletut oikeusohjeet Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017) 2 §, 3 §, 4 §, 5 §, 11 §, 12 §, 13 § ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 1 ja 2 §
Hallintolaki (434/2003) 34 ja 60 §

MUUTOKSENHAKU Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä (PHAO 01 R). Muilla tahoilla ei ole muutoksenhakuoikeutta.

PÄÄTÖKSEN NÄHTÄVILLÄOLO

Päätös julkaistaan sähköisesti Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sivuilla www.ymparisto.fi > Asiointi, luvat ja ympäristövaikutusten arviointi > Ympäristövaikutusten arviointi > YVA-päätökset. Valitse kohdasta "Alueellista tietoa, valitse ELY-keskus"> Lapin ELY-keskus. Päätöstä koskeva kuulutus on nähtävillä Posion kunnan sekä Kemijärven, Kuusamon ja Rovaniemen kaupunkien ja Lapin ELY-keskuksen virallisilla ilmoitustauluilla ja mainittujen kuntien internetsivuilla 14 päivän ajan.

Johtaja

Timo Jokelainen

Ylitarkastaja

Leena Ruokanen

JAKELU JA MAKSUT

Päätös hakijalle saantitodistuksin

Maksu maksutta

Tiedoksi Posion kunta
Kemijärven kaupunki
Rovaniemen kaupunki
Kuusamon kaupunki
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Lapin liitto

Metsähallitus
Museovirasto
Lapin maakuntamuseo
Caruna
EPV Tuotantoverkot
Fingrid Oyj
Tolvan paliskunta
Ylitalon Poromatkailu Ky
Ympäristöministeriö

Tämä asiakirja LAPELY/235/2018 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/235/2018 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Jokelainen Timo 05.06.2018 10:37

Esittelijä Ruokanen Leena 06.06.2018 08:55